

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.

Egyes példány nem kapható.

Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESETŐJE.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Nagy János-utca 1 B.
hova az előfizetési összegek, valamint a
kéziratok küldendők.

Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek ciszszadva.

TARTALOM. Vajjon a legközelebbi időben várható-e a fogyasztásnak emelkedése? — A lottógyűjtők. — Az állami költségvetés. — Hirdetmény.

Vajjon a legközelebbi időben várható-e a fogyasztásnak emelkedése?

Az a kérdés, vajjon a dohány- és szivarfogytásnak emelkedése a legközelebbi időben várható-e, annyival is inkább érdekel birt, amennyiben egy év óta a fogyasztástéren csökkenés észlelhető. Hogy mi akadályozza meg a fogyasztásnak emelkedését, tisztán csak sejtelmek és alig volna lehetséges erre hiteles bizonyítékot hozni, hogy egyik vagy másik körülmény ennek emelését gátolta. Azonban, ha már erről kell beszélni és a kérdést közelebbről kell meghatározni, lehetetlen azt a kombinációt szem előtt tévesztetni, a melyet a fogyasztás csökkenéséhez, illetőleg stagnálásához kötünk.

Az általános, majdnem a tönkkel határos kereskedelmi viszonyok, egy pár rossz termés, valamint a legutóbbi időben az országban uralkodó pénzsűke, joggal nevezhető okok, melyek a fogyasztásnak hanyatlását igazolják. És ez nagyon természetes. Miért csináljon épen ezen czikk a rossz időkben kivételt, ha valamennyi más üzletmenet pang és épen ez virágozzék.

Azonban vannak emberek, akik a rossz üzletmenetet annak tartják, amely a fogyasztás emeléséhez annyiban hozzájárulna, amennyiben ily időkben, amint ők állítják, több lesz dohányozva. Mégis a dolog nem úgy áll. Irányadó a fogyasztás emelésére a dohányzók többsége és nem egyes állások. Irányadó tehát a paraszt és munkás. Azonban ezeknek, különösen ami a parasztot illeti, sokat kellett a rossz termések miatt szenvedni és ami a munkást illeti, az egy kőműves szaknál be lehet bizonyítani, hogy keresete az általánosan uralkodó pénzsűke és rossz üzletmenet folytán sokat szenvedett.

A folyó évi különösen jó aratás, a melynek az ország örvend, azt a reményt engedi táplálni, hogy a dohánytermékek fogyasztása láthatólag emelkedni fog; azonban, amitől tartani lehet, az a nyugalom, amelyre a kereskedelem és ipar kárhóztatva van, amelynek folytán az oly hatalmas és figyelemre méltó munkásszótálynak sokat kell elszenvednie. Ennélfogva kérdést képez, vajjon a kitűnő termésből eredő összegek képesek lesznek e változást előidézni. Következétesen kellene az ipar és kereskedelem téren jobbulást előidézniés ha ez az eset bekövetkezik, akkor a dohány- és szivarfogyasztás nagyon jelentékeny emelkedése is kilátásba helyezhető.

Bár ezek csak sejtelmek, más okok alig találhatók, amelyek a fogyasztásnak csökkenését vagy emelkedését indokolnák. Ha azonban a statisztikát vesszük elő és pedig azt a statisztikát, amely az összes kereskedelmi üzemet a legutóbbi 25 évben a dohánygyedárúság terén mutat, akkor azt találjuk, hogy ezen idő alatt, a fogyasztásnak jelentékeny visszaesése egészben háromszor jelentkezett.

Hogyha az okokat kutatjuk, azt találjuk, hogy a visszaesés olyan időszakra esik, amelyben a közgazdaság terén is visszaesés bekövetkezett. Azonban a legfenyesebb üzletmenetnél is a dohánygyedárúságnak emelkedése oly időszakba is esik, amikor az ipar és kereskedelem pangott.

De ezen nem kell csodálkozni! Csak tessék magának fáradságot venni s kutatni ezen tünetnek az okát és egész biztosan megtaláljuk, hogy ilyen tünet akkor szokott felmerülni, ha valami újítás lett behozva, amely a fogyasztás emelésére alkalmas volt. A legrosszabb kereskedelmi időben, amely valaha előfordult, egyszeres s rögtönösen, amint emléksünk, hat fajta szivarra lett a piacra dobva, egy czikk, amely akkor nem is volt még nagyon ismeretes.

Nem tudjuk, kié volt ezen eszme, a mely azonban oly szerencsés volt, hogy a szivarkák bevezetése után pár nappal ugy Magyarországot, mint Ausztriát ezen óriási eredmény teljesen meglepte. Véletlenül ez egy egészen új czikknek volt nevezhető, amely a dohányzóknak nyujtva lett, mert eddig azt senki sem kívánta s nem is tartotta szükségesnek, amennyiben az akkor már forgalomban lévő szivarkák nem lettek nagyon keresve s fogyasztva.

Azonban a dolog sikerült és ezen újítás nélkül a dohánygyedárúság ezen évben biztosan rossz üzletet csinált volna. És mégis az újítások a fogyasztásnak hanyatlását meggátolták és azokat elősorolni ép oly érdekes, mint tanulságos volna. De itt csak arról van szó, ama kérdésre megfelelni, vajjon a legközelebb jövőben lehet a fogyasztás emelésére számítani s ez ama kérdés, amelylyel foglalkoznunk kell. És épen nekünk, akik ezen okot a rossz termésekben és kereskedelmi viszonyokban kerestük és a fogyasztásnak a csökkenését ennek tulajdonítottuk, be kell vallani, hogy az ez évi jó termés daczára, mindig tartani lehet attól, hogy jövő évben sem lesz nagyobb fogyasztás.

Amint kezdetben említettük, a fogyasztásnak kellene emelkedni, már azért is, mert a főfeltétel t. i., hogy az általános

gazdasági viszonyoknak javulása kilátásban helyezve, amint azonban azt bővebben kifejtettük, a dohánygyedárúság üzemének felhívására okvetlenül szükséges. Oly időkben, midőn a kereskedelmi viszonyok jók, amelyekben a paraszt s munkás pénzt keres, amelyekben a középosztály vételeket tesz, a gazdag meg a kincseket gyűjti, ily időkben nem kell nagy gondot fordítani az üzemre.

Ellenben hogyha az ipar s kereskedelem pang, hogyha a paraszt s munkás a krajczárt háromszor megnézi míg kiadja, hogyha a középosztály elszegényedik és a gazdag tőkéjét fogyasztja, akkor kell valami újat feltalálni s teremteni, az új utat törjön magának és a régivel sikeresen megküzdjön.

Ezen legutóbbi időben élünk most. Nagyon nehéz tehát a dohánygyedárúságnak valami jót megjósolni, hogyha a feltételek nem lesznek betartva, amelyek jobbat feltételezni engednek.

A jövő üzleti év jobbnak ígérkezik, mint a mostani. És miért ne legyen kitűnő és eredményteljes? És kell is, hogy ilyen legyen, hogyha ténykedésünket kellő figyelemre máltatnák.

A lottógyűjtők.

Jövő évben lejár azon határidő, a melylyel az a kártalanítás megszűnik, mely szerint azon dohánytőzsdések, a kik azelőtt lottógyűjtővel bírtak, a tőzsbér fizetése alól felmentetnek. Felteesszük legalább, hogy azon dohánytőzsdések, a kiket illet ezen rendelet, ismerik s csak azért ismételjük azt, hogy az összes olvasóinkat jobban tájékoztassuk.

Midőn a kis lottó, melyet az állam mint egyedárúságot folytatott, megszüntettetett, mert az osztálysorsjáték lett nálunk köztudomásúlag behozva, — akkor a pénzügyminiszter a hat-száz főre menő lottógyűjtőket veszteségükért akként kárpótolta, hogy azon lottógyűjtőket, kik egyuttal dohányelárusítási engedéllyel bírtak, három évig felmentette a dohánytőzsbér fizetése alól, ellenben azok, a kik ily engedéllyel nem bírtak, erre jogot nem formálhattak.

Ezen jótéteményt tudunkkal csak kevés gyűjtő vette igénybe, ellenben azok a gyűjtők, a kik dohánytőzsdével bírnak, élvezték eddig s élvezni fogják még egy évig azon kedvezményt hogy tőzsbért fizetniök nem kell. El kell ismerni, hogy ezen rendelkezés első pillanatban mindazokat elgített ki, a kiket a nem irigylendő sors lottógyűjtőkké s dohánytőzsdéreké kizemelt.

De tekintettel arra, hogy ezen kártalanítással még azon kilátás is nyílt, hogy a volt lottógyűjtők az osztálysorsjáték igazgatóságától az osztálysorsjegyek elárusításánál figyelembe fog-

nak vételni, belenyugodtak és azzal vigasztalódtak, hogy veszteségüket mégis be fogják hozni. Azonban mi történt? Minden tekintet nélkül azokra a lottógyűjtőkre, a kik fél századon át itt Magyarországon az államnak sok millió forintot kerestek, oly szabadalom adatott, a mely párját ritkítja és a mely a részvényeseknek, a kik e szabadalom birtokában vannak, nem kevesebb mint 40 százalék hasznót nyújt. Ez azonban csak mellékesen legyen megjegyezve. Ezen társaságnak nem lett meghagyva, hogy ez a lottógyűjtőknek bizonyos jogokat biztosítson, s hogy nekik jövőben legalább a sorsjegyek elárúsítása szabad legyen. És így megtörtént, hogy az osztálysorsjegyek elárúsításával valóságos uzsora üzetett, a mennyiben a sorsjegyek elárúsításért, illetőleg azoknak elárúsíthatóságáért darabonként 30 frtnyi árat kellett s még ma is kell fizetni.

És ez nagyon természetes volt, mert az állam az ő tulajdonát, az egyedúráságot kezéből kiadván, a sorsjegyeknek elárúsítását oly társaságtól kellett követelniök, a mely az egész készletet tovább adta azért, hogy az tiszta hasznót huzhasson.

Most tisztán látható, hogy egy papiros, a mely erős kezekben van s ezért az, a ki azt árusítani óhajja, felpénzt fizetni tartozik, magas nyereséget kell hogy hozzon. Nagyon természetes, hogy nem a lottógyűjtő az, a ki itt figyelembe jöhet s a ki a volt sok évi haszonnak elvesztéséért némileg lesz kárpótolva. A lottógyűjtő, ha sorsjegyeket akar elárúsítani, azokat harmadik kézből kell állandó számlára venni s míg az előbbi tulajdonosok üzletüket risico nélkül folytatják, reskirozza a lottógyűjtő, mint utóbbi tulajdonos, pénzét és idejét s ha nem is következik ez be, akkor csak fillérek azok, a melyeket nyerhet.

Mig itt nagyszáju idegenek terpszkednek és óriási összegeket nyernek, melyeket a játszóktól elvettek, addig az állam szolgálai, a kik csak erkölcsi jogukat kívánják érvényesíteni, hogy ők is felkaroltassanak, azon szomorú helyzetben vannak, forró gesztenyét ezek számára a tűzből kikaparni, hogy legalább pár garast nyerhessenek.

Ez a valódi tényállás, a melyen nem lehet semmit sem szépíteni. Nagy hiba lett elkövetve ezen szabadalom engedélyezése által, azonban nem lehetett előre látni, mi fog ebből később kifejlődni. Ezzel szemben azonban hisszük, hogy a pénzügyminiszteriumnak kellett volna gondoskodni, legalább a 600 lottógyűjtőt alzálat kártalanítani, hogy nekik a sorsjegyek elárúsítása biztosítva legyen. Ez azonban nem történt és a háromévi tőzsdében elengedése nem egyenrangú kárpótlás az elvesztett keresetért, mely ha még oly csekély volt, mégis egy 200—1800 közt mozgó évi jövedelmet hozott.

Nincs ugy szólva egy jogi álláspont, melyet itt valaki, legyen az az érdekelte vagy sem, elfogalhatna. Nem, senki sem oly gyerekes, midőn az állam a lottógyűjtőkkel szemben magát semmire sem kötelezte és a három évi bérletengedés inkább kártalanítási ajándéknak tekintendő. Azonban mi az állam iránt más igényekkel támasztunk, mint magán ember iránt és pedig kívánjuk tőle, hogy első sorban arról kellene gondoskodni s azt figyelembe venni, hogy alattvalói közül senkinek sem történjék igazságtalanság. Ezt kívánja a tisztesség és okosság.

Mert ki fog ezental az állam ügyét testtel és lélekkel, teljes odaadással szolgálni, az ő érdekeit mindenütt, a hol csak lehet megvédeni, hogy ha rossz tapasztalások vezérlik az embert? És azért még a haráridő eltelté előtt, a mikor az itt szóban levő kedvezmény még meg nem

szűnt, a magy. kir. pénzügyminiszterhez azt a kérést intézzük, hogy az itt uralkodó körülmények tekintetbe vételével még egy további kegyet az által gyakorolni méltóztassék, hogy a volt lottógyűjtőket még három évig a tőzsdébér fizetése alól felmentse.

Ezen kívánság jogos, a mi csak most konstatálható, a mennyiben a sorsjegyek elárúsítása egyetlen egy lottógyűjtőt az elszennvedett veszteségért legesekélyebb mérvben kárpótolni képes volt. Erre pedig annak idején ugy a pénzügyminiszteriumban, mint a lottógyűjtők körében bizto:an számítottak.

A kiábrándulás megtörtént s ha az ilyen még a szegénységet éri, akkor százsorziat érzékenyebb. Ezt ne felejtésék azok az urak, a kik az igazság s humanitás tényét gyakorolhatnák.

Adja Isten, hogy nem hiába irtuk e sorokat.

Az állami költségvetés.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésén betérjesztette a jövő évi költségvetést és ugyanekkor expozéjában ismertette az előirányzat több tételét és az eltéréseket a tavalyi költségvetésben megállapított számoktól. A szigorú óvatosság, a mely a költségvetéseket már évek óta jellemzi, ezuttal is élénken jut kifejezésre és ez annál örvedesebb, mert így azok, akik utóbbi időben állandóan rágalmaztak bennünket, még ez óvatosság és elővigyázat mellett is csak közzgazdasági életünk erősségéről és egészségéről kénytelenek tudomást szerezni.

A költségvetés meg is érdemli, hogy mindenfelé bizalmat gerjeszsen. Nemesak azért, mert végeredményében 1,831.853 korona főlöleg mutatkozik, hanem mivel a jövedelmek is mértékletesen vannak megállapítva és ami legfőbb, hogy az állami érdekek ennek dacára csorbát épen nem szenvednek.

A költségvetés alak berendezése ezuttal változást szenvedett. Az összes előirányzati tételek ugyanis, tekintettel a koronaértékben való közkötelező számítás behozataláról szóló törvényre, korona-értékben állítottak be és az előző évi költségvetés tételét az összehasonlítás czéljából korona-értékre számították át.

A költségvetés a következő főbb eredményeket mutatja:

A rendes kiadások 948,948.257 koronával vannak előirányozva, vagyis 1899. évre megállapított 921,572.438 koronához viszonyítva 27,364.819 korona emelkedést tüntetnek fel. E jelentékeny kiadási többlet az állami üzemek, főképen az államvasutak, a posta, távirtda és távbeszélő, a dohányjövődék, továbbá a bányászat, valamint az államvasutak gépgyára, a díszgyőri vas- és aczélgyár és a vasművek fejlődésének következménye, mely többlet a magasabb összegekkel előirányzott bevételekkel ellensúlyoztatik.

A rendkívüli kiadásnk 103,744.564 koronával, vagyis az 1899. évre engedélyezett 84,932.454 koronával szemben 18.812,120 koronával magasabb összegben vannak előirányozva. Miután azonban a veretendő ötkoronások fémanyagának beszerzése a pénzügyi tárca átmeneti kiadásainál 16,150.000 korona olyan többlet van előirányozva, amellyel szemben megfelelő bevétel áll, ezért ez átfutó tétel levonása után a többlet 2,662.110 koronára apad.

A rendes bevételek 991,724.642 koronával, vagyis a 1899. évre megállapított 964,928.074 koronával szemben 26,796.568 koronával magasabb összegben irányoztatnak elő. A jelentékenyebb eltérések: 176.646 koronával apadnak az állami adósságok bevételei ellenben a 455.622

koronával emelkednek a belügyi tárca rendes bevételei, 17.506,712 koronával a pénzügyi tárca bevételei, 6.899.272 koronával magasabbban irányoztatnak elő a kereskedelemügyi tárca bevételei, 1.254,308 koronával a földmívelésügyi miniszteriumé és 976,662 koronával növekednek a vallás- és közoktatásügyi tárca bevételeinél 239.250 korona csökkenés mutatkozik.

Ami a rendkívüli bevételeket illeti, ezekből 62.788,762 korona volt előirányozva és így a tavalyi megállapított 41,679.132 koronával szemben 21,109,630 kor. emelkedés konstatálható. Ha azonban a pénzügyi tárca rendkívüli bevételei között fölveti, a pénzverésből eredt átfutó természetű 18.782,118 korona több bevételt itt is levonjuk, ugy a tulajdonképeni emelkedés 2,327.512 koronára apad.

Összevonva a főbb eltérések eredményeit, a költségvetés mérlege következőleg alakul: 948,937.257 korona rendes kiadással szemben 991,724.642 korona rendes bevétel áll, vagyis a rendes kezelésnél

42,787.385 korona főlöleg mutatkozik.

Ellenben a rendkívüli kezelésnél 102,744.564 kor. átmeneti és beruházási kiadással 62,788.762 kor. rendkívüli bevétel áll szemben, vagyis

40,955.802 korona hiány mutatkozik.

Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést, 1052,681.821 korona összes kiadással 1054,511.404 korona bevétel áll szemben, vagyis végeredményben

1,822.583 korona főlöleg mutatkozik.

Szerkesztői üzenetek.

E. Sch. urnőnek Budapestben. Hagya azon feljelentéseket, ugy sem vezetnek semmire.

B. K. urnak, Budapestben. Nem tartozik lapunk keretébe. Mást szívesen hozunk.

D. V. urnak, U.-ban. Jövő számunkban hozzuk egész újdelmében.

H. S. urnőnek, Budán. Egy nagyáru elnyerése tárgyában csak akkor folyamodhat, ha egy olyan kiirva van. Lapunk ilyen hirdeményeket majd minden számban önk.

B. W. urnak, T.-ben. Honok teljesen igazva van; de hát mit tegyünk, ha a viszonyok ilyenek. Gyászos, de való.

Mörathon egy imprignált, zamatos gyögyfűkeverék cigarettákhoz pipadohányhoz

Örömmel szítja az ember kitűnő tulajdonságai miatt

Ragyujtva bármily dohánynyal, az utóbbi égető csipős íze élvez

A legégszeselesőbb keverék cigaretták- és pipadohányhoz

Táskintve azt, hogy Mörathon a nikotin tartalmas hatását a gyomorra paralizálja, minden dohányzónak nélkülözhetetlen

Hat rész pipadohányval vagy négy rész szaragotta-dohányval kevertetik

Orvosok által minden dohányzónak ajánlatik

Nagy csomag 30 kr., kis csomag 10 kr., külön vásárlás és csomagolás pipadohány és külön cigarettadohány részére.

Próbaküldemény: 10 kis csomag bérmentve 1 frt 26 kr utánvet mellett.

Viszonteladónak jövedelmébe. — Egyedüli készítő:

Mörath Tipador gyögyfűkereskedés, Grác, Vezérképviselő Magyarország és a társországok részére.

Dvorszák János, Budapest, VI., Gyár-u. 48.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Steht in nächster Zeit eine Erhöhung des Konsums zu erwarten? — Die Lottokollektanten. — Briefkasten der Redaktion.

Steht in nächster Zeit eine Erhöhung des Konsums zu erwarten?

Die Frage, ob eine Erhöhung des Tabak- und Zigarren-Konsums in nächster Zeit zu erwarten steht, gewinnt an Interesse, angesichts dessen, als der Konsum seit Jahresfrist eine Stagnation aufweist. Was das Steigen des Konsums verhindert hat, sind natürlich nur Muthmassungen und es wäre kaum möglich den bestimmten Beweis zu erbringen, dass dieser oder jener Umstand die Erhöhung desselben nicht zulies. Indess, wenn von einer solchen gesprochen wird, wenn der in Rede stehenden Frage näher getreten wird, ist es unausweichbar jene Kombinationen ausser Acht zu lassen, die man an das Fallen des Konsums, beziehungsweise dem Stagniren desselben knüpft.

Die allgemeine, fast bis zur Deroute gesunkenen geschäftlichen Verhältnisse, einige Missernten, sowie in letzter Zeit die Geldnoth, welche im Lande herrschen, das alles wurde und kann mit Recht als Motiv bezeichnet werden, welche ein Sinken des Konsums rechtfertigt. Und das ist ganz natürlich. Warum sollte auch gerade dieser Artikel in schlechten Zeiten eine Ausnahme machen und während jeder andere Geschäftsgang steckt, dieser ausserordentlich floriren. Allein, es gibt Leute, welche die Geschäftslosigkeit gerade für einen Umstand halten, der zu einer Erhöhung des Konsums insoferne beitragen müsste, als in solchen Zeiten, wie sie behaupten, mehr geraucht wird. Nun aber, verhält sich die Sache nicht ganz so. Massgebend für die Steigung des Konsums ist die Majorität der Raucher im Lande und keineswegs einzelne Stände. Massgebend ist daher der Bauer und Arbeiter. Diese jedoch haben, was den Bauer betrifft, durch Missernten schwer zu leiden gehabt und was den Arbeiter anbelangt, so kann man es bei der einzigen Baubranche schon nachweisen, dass sein Erwerb sehr stark in Mitleidenschaft gezogen wurde, durch die allgemeine herrschende Geldnoth und Geschäftslosigkeit.

Die disjährlige überaus gute Ernte, deren sich das Land glücklicherweise erfreut, lässt allerdings die Hoffnung zu, dass auch der Konsum der Tabakprodukte sich merklich heben wird; allein, was dagegen zu befürchten steht, ist die totale Ruhe, zu welcher Handel und Industrie dormalen verurtheilt sind, in welcher Folge der so mächtig in Betracht kommende Arbeiterstand schwer zu leiden hat. Es bildet daher noch eine Frage, ob die, durch die vorzügliche Ernte gewonnenen Summen mithelfen werden, geänderte Verhältnisse herbeizuführen. Logischerweise müsste sich eine Wandlung auf dem Gebiete der Industrie und des Handels zum Besseren, natürlich vollziehen und wenn dies der Fall, dann steht auch dem Tabak- und Zigarren-Konsum, eine sehr wesentliche Erhöhung im Aussicht. Sind dies auch nur Vermuthungen, so

finden sich gleichwohl andere Gründe nicht vor, welche ein Sinken oder Stagniren des Konsums rechtfertigen würden. Nimmt man dagegen die Statistik zur Hand und zwar jene Statistik, die ein Bild des gesammten geschäftlichen Betriebes auf dem Gebiete des Tabak-Monopols, in den letzten 25 Jahren liefert, so finden wir, dass während dieser Zeit ein wesentliches Zurückgehen des Konsums im Ganzen dreimal vorgekommen ist. Sucht man dabei nach Gründen, so finden wir, dass jedesmal ein Rückgang in einer solchen Zeitperiode fällt, wo auch ein Rückgang auf volkswirtschaftlichem Gebiete erfolgt ist. Gleichwohl fallen aber auch die glänzendsten Geschäftsjahre in Bezug der Steigung des Tabak-Monopols häufig in solche Zeitperioden, wo Industrie und Handel stagnirten. Doch das braucht nicht Wunder zu nehmen! Man unterziehe sich nur einmal der Mühe und forsche der Ursache dieser Erscheinungen nach und ganz gewiss wird man finden, dass jedesmal, wenn eine solche Erscheinung aufgetreten ist, irgend eine Neueinrichtung die man eingeführt, den Konsum zu erhöhen geeignet war. In der schlimmsten geschäftlichen Epoche, die es jemals gegeben, traten plötzlich, wie wir uns erinnern, sechs neue Sorten Zigarretten auf dem Plane, ein Artikel, der damals so gut wie gar nicht gekannt war. Wir wissen nicht, wessen Idee es war, die eine so glückliche gewesen, dass man schon in den ersten Tagen der Einführung dieser Sorten, sowohl in Ungarn als auch in Oesterreich verblüfft war von dem kolossalen Erfolge, den die Einführung nach sich zog. Es war füglich ein ganz neuer Artikel zu nennen, den man der Raucherwelt geboten hatte, denn bis dahin hatte ihn kein Mensch verlangt, noch für nothwendig gehalten, zumal die vorhandene paar Sorten Zigarretten fast gar keinen Absatz hatten. Aber der Wurf gelang und ganz bestimmt wäre das betreffende Jahr für das Tabak-Monopol ohne dieser Neueinführung ein sehr schlechtes gewesen. Und noch einigemal hatten Neueinführungen das Sinken des Konsums verhindert und sie aufzuzählen wäre ebenso interessant wie lehrreich. Doch hier handelt es sich bloss darum, die Frage zu beantworten, ob eine Erhöhung des Konsums in nächster Zeit zu erwarten steht und diese Frage ist es denn auch, mit der wir uns zu beschäftigen haben. Und so müssen wir, die wir den Missernten, wie auch den geschäftlichen misslichen Verhältnissen die Schuld beimessen, wenn der Konsum dormalen stagnirt, auch eingestehen, dass trotz der guten Ernte, welche dieses Jahr erzielt wurde, leider noch immer jene Befürchtung gehegt werden muss, es werde auch im künftigen Jahre nicht viel besser werden. Wohl müsste, wie wir Eingangs erwähnt haben der Konsum naturgemäss steigen, die die Hauptbedingung, nämlich die Verbesserung der allgemeinen volkswirtschaft-

lichen Lage in Aussicht steht, allein, wie wir weiters ausgeführt haben, bedarf es auch einer Auffrischung des Tabak-Monopol-Betriebes, in fast jeder Weise an und für sich. In Zeiten, wo die geschäftlichen Verhältnisse gute sind, wo Bauer und Arbeiter Geld verdient, wo der Mittelstand erwirbt und der Reiche neue Schätze sammelt, in solchen Zeiten bedarf es ja keiner besonderen Sorgfalt in Hinsicht des Betriebes, dagegen, wenn Handel und Industrie daüederliegen, wenn Bauer und Arbeiter den Kreuzer dreimal umdrehen, bevor sie ihn ausgeben, wenn der Mittelstand verarmt und der Reiche von seinem Kapitale zehrt, da heisst es, ersinnen und erschaffen, damit das Neue vorwärtsdrängend den Ausfall des Alten Stand halten kann.

In dieser, der letztgenannten Epoche befinden wir uns gegenwärtig. Schwer ist es daher dem Tabak-Monopole ein gutes Prognostikon vorherzusagen, wenn die Bedingungen nicht eingehalten werden sollten, welche ein Gutes voraussetzen lassen. Das kommende Geschäftsjahr hat alle Voraussicht ein gutes, zumindest ein weit besseres zu werden, als es das gegenwärtige ist. Warum aber soll es nicht ein ausgezeichnetes, ein sehr gedeihliches werden? Und es kann und müsste es werden, wenn unseren Winkeln die nöthige Beachtung geschenkt würde.

Die Lottokollektanten.

Nächstes Jahr geht der Termin zu Ende, mit welchem die Bonifikation aufhört, nach welcher jene Trafikanten, die früher eine Lotto-Kollektur hatten, von der Pachtzahlung befreit waren. Wir setzen voraus, dass all jene Verschleisser, denen es angeht, die bezügliche Verordnung kennen, wiederholen dieselbe jedoch hier nochmals, zur besseren Orientirung unseres gesammten Leserkreises.

Als das kleine Lotto, welches der Staat als Monopol betrieb, aufgegeben wurde, weil bei uns bekanntlich die Klassen-Lotterie eingeführt worden ist, da hatte ein Gnadenakt des Finanzministers die Lottokollektanten, deren Zahl ungefähr 600 betrug, insoferne für den Verlust ihres Erwerbes entschädigt, als jene Kollektanten, welche Trafik-Lizenz besaßen, von der Pachtzahlung innerhalb drei Jahre befreit wurden, dagegen jene, welche keine Lizenzen inne hatten, einen Anspruch auf einer solchen erheben durften. Von der letzteren Wohlthat hatten unseres Wissens nach nur sehr wenige Kollektanten Gebrauch gemacht, dagegen genossen bisher und geniessen noch ein ferneres Jahr jene Kollektanten, die eine Trafik besitzen, die Begünstigung keinen Pacht zahlen zu müssen. Man muss gestehen, dass diese Verfügung im ersten Augenblicke all Jene befriedigt hatte, die das wenig beneidenswerthe Los zum Lotto-Kollektanten und Tabak-Verschleisser erkoren hat. Doch angesichts dessen, als nebst dieser geringen Bonifikation auch die Aussicht vorlag, es werden die gewesene Lotto-Kollektanten von

Seite der Direktion der Klassen-Lotterie bei dem Verschleiss der Lose berücksichtigt werden, fand man sich mit dem Gebotenen auch ab und tröstete sich damit, dass der Verlust denn doch einigermaßen eingebracht werden dürfte.

Indess was geschah? Ohne Rücksichtnahme auf die bestehenden Lotto-Kollektanten, die durch ein halbes Jahrhundert hier in Ungarn dem Staate viele Millionen Gulden einbrachten, ertheilte man ein Privilegium, das seinesgleichen sucht und das den Aktionären, welche im Genuße dieses Privilegiums stehen, nicht weniger als 40 Prozent Nutzen einträgt. Doch das sei nur nebenbei bemerkt. Man unterliess es aber zumindest dieser Gesellschaft aufzutragen, dass sie den gewesenen Lotto-Kollekteuren gewisse Rechte einräumt, oder dass ihnen zumindest der Bezug der Lose in Zukunft freisteht. So kam es denn, dass mit den Klassen-Lotterielosen ein förmlicher Wucher getrieben wurde, indem für den Bezug der Lose, das heisst also für das Recht dieselben zu verkaufen, ein Preis von 30 Gulden pr. Stück bezahlt wurde und häufig auch noch heute bezahlt wird. Und das war ganz natürlich, nachdem der Staat sein Monopol aus Händen gegeben hat und der Bezug der Lose dadurch von einer Gesellschaft verlangt werden musste, die den gesammten Vorrath sofort weitergab, um nichts anderes als den glatten, trockenen Nutzen einzuheimsen.

Nun liegt es doch aber auf der Hand, dass ein Papier, welches sich in festen Händen befindet und wofür derjenige, der es verschleissen will, ein solch hohes Aufgeld bezahlen muss, doch ein hohes Erträgniss abwerfen muss. Ja, aber wem? Das ist die Frage. Selbstverständlich ist es nicht der Lotto-Kollektant, der auch nur im Geringsten dabei in Betracht kommt und der für den Entgang seines durch viele Jahre gehabten Nutzens irgendwie entschädigt wird. Der Lotto-Kollektant, will er Lose verschleissen, hat dieselben für feste Rechnung aus dritter Hand zu kaufen und während die

vorherigen Hände ihr Geschäftchen dabei ohne Risiko gemacht haben, riskirt er, als letzte Hand, sein Geld und seine Zeit und wenn das auch nicht immer eintrifft, so sind es höchstens Heller, die er dabei ins Verdienend bringt. Während hier grossmüthige Fremdlinge sich breit machen und Riesensummen, die den Spielern abgenommen werden, verdienen, ist das Häuflein treuer Diener des Staates, die leider nichts anderes als ein moralisches Recht geltend zu machen vermögen, dass man sich ihrer annimmt, in die traurige Lage versetzt, die heissen Kastanien für diese Leute aus dem Ofen zu holen, um zumindest ein paar Groschen dadurch zu verdienen.

Das ist die Thatsache, an welcher sich absolut nichts beschönigen lässt. Man hat einen sehr grossen Fehler begangen, dieses Privilegium überhaupt zu ertheilen, aber schliesslich konnte man nicht voraus sehen, was später eingetroffen ist. Dagegen glauben wir, dass es eine Sorge des Finanzministeriums hätte bilden müssen, zumindest jene 600 Kollektanten für den Verlust ihres Erwerbes dadurch schadlos zu halten, dass man ihnen den Verschleiss der Lose sichert. Das ist nicht geschehen und der Nachlass einer dreijährigen Pachtsumme ist in Folge dessen kein Aequivalent für den Entgang eines Verdienstes, der, wenn es noch so gering war, gleichwohl ein jährliches Erträgniss zwischen 200—1800 Gulden lieferte.

Es gibt, wie gesagt, keinen Rechtsstandpunkt, den hier irgend Jemand, sei er Interessent oder nicht, einnehmen würde oder konnte. Nein, so naiv ist Niemand, zumal der Staat sich den Lotto-Kollektanten gegenüber zu Nichts verpflichtet hatte und der Nachlass eines dreijährigen Pachtess mehr, als ein Geschenk, denn als eine Entschädigung zu betrachten war. Gleichwohl stellen wir an dem Staat ganz andere Ansprüche, als an den Privaten und zwar verlangen wir von ihm, dass er in erster Reihe drauf Bedacht und Rücksicht zu nehmen hätte, ob keinem seiner Staatsbürger ein Un-

recht geschieht. Es erfordert dies nicht nur die Raison, es erfordert dies auch die Klugheit. Denn wer wird sich fortan, mit Leib und Seele, mit hingebungsvoller Aufopferung der Sache des Staates widmen, seine Interessen, wo es nur angeht in Schutz nehmen, wenn schlimme Erfahrungen als Richtschnur dienen. Und drum würden wir, jetzt, vor Ablauf des Termins, mit welchem die in Rede stehende Begünstigung endet, dem kön. ung. Finanzministerium die Bitte nahegelegt haben, es möge in Anbetracht der hier vorliegenden Verhältnisse noch einen weiteren Gnadenakt üben, indem es die Dauer des Pachtnachlasses für die ehemaligen Lotto-Kollektanten um weitere drei Jahren verlängert. Dieser Wunsch ist berechtigt, was erst jetzt konstatiert werden kann, nachdem der Verschleiss der Lose bei keinem einzigen der Lotto-Kollektanten, auch nur annäherungsweise den erlittenen Verlust wettgemacht hätte. Darauf wurde aber seinerzeit, sowohl im Finanzministerium, wie auch in den Kreisen der Lotto-Kollekteuren mit Zuversicht gebaut. Die Enttäuschung ist eingetreten und wenn eine solche die Armuth trifft, dann ist sie hundertfach fühlbar, das mögen jene Herren nicht vergessen, die hier einen Akt der Gerechtigkeit und Humanität üben könnten. Mögen wir diese Zeilen nicht nutzlos geschrieben haben!

Briefkasten der Redaktion.

Herrn M. R. in Sz. F. Die Automaten sind bisher nicht erhältlich, nachdem die Annahme des Zigarren-Automaten vom Finanzministerium noch immer abhängig ist. Erst wenn derselbe dem allgemeinen Verkehr übergeben sein wird, kann von einer Bestellung die Rede sein.

Frau J. H. in K. Wir sehen nicht ein, weshalb Sie nicht sollten einreichen können. Das kann Ihnen doch unter gar keinen Umständen schaden.

Hilfsredakteur: Ferdinand Helital.

„LE GRIFFON“

„LE SUBLIME“

anerkannt bestes und feinstes echt französische
ZIGARETTENPAPIER.

Unentbehrlicher Artikel in den k. u. Tabak-Gross- und Kleintrafiken!

LOHNENDER VERSCHLEISS,
weil von Jedermann verlangt.

GENERAL-DEPOT:
GOLDZIEHER GÉZA
Budapest, V., Sas-utca 29. szám.